

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR – 4100-02-01/2014

P/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 11, F +48 22 444 57 73
krr@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2013 r. Wykonanie planów finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Witold Brzychcy, główny specjalista k.p., na podstawie upoważnienia do kontroli nr 88388 z dnia 8 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Artur Witek, główny specjalista k.p., na podstawie upoważnienia do kontroli nr 88389 z dnia 8 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 2)
Jednostka kontrolowana	Agencja Nieruchomości Rolnych, ul. Dolańskiego 2, 00-215 Warszawa, zwana dalej ANR lub Agencją
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Świętochowski, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie w 2013 r. planu finansowego Agencji Nieruchomości Rolnych oraz planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Uzasadnienie oceny	Ocenę pozytywną uzasadnia: – prawidłowe ustalenie planów finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa; – prawidłowe wykonanie przychodów, wpływów oraz kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa; – terminowe sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych; – rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych w Biurze Prezesa ANR.
--------------------	--

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przychody, dochody oraz wpływy Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

1.1. Planowanie przychodów, dochodów oraz wpływów Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

W planach finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na 2013 r. określonych w załączniku Nr 12 do ustawy budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r.², znowelizowanej ustawą z dnia 27 września 2013 r.³ zaplanowano przychody ogółem w wysokości odpowiednio: 270.850 tys. zł i 3.531.400 tys. zł.

Dochody Agencji zaplanowano w kwocie 270.850 tys. zł. Wpływy z zagospodarowania mienia Zasobu zaplanowano w kwocie 2.032.200 tys. zł.

Po zmianie ustawy budżetowej zostały wprowadzone zmiany w planie finansowym Zasobu WRSP – po uwzględnieniu wniosków Prezesa Agencji. Przychody zostały zwiększone o 309.000 tys. zł do kwoty 3.840.400 tys. zł. Wpływy z zagospodarowania mienia Zasobu zwiększono o 164.561 tys. zł do kwoty 2.196.761 tys. zł.

Zmiany dokonane w planie Zasobu dotyczyły w szczególności:

- zwiększenia przychodów ze sprzedaży mienia Zasobu o kwotę 41.000 tys. zł, oraz wpływów z tego tytułu o kwotę 29.561 tys. zł związanych głównie ze powiększeniem o 2 tys. ha powierzchni gruntów rolnych planowanej do sprzedaży w ramach pierwszeństwa nabycia;
- zwiększenia przychodów z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu o kwotę 127.500 tys. zł oraz wpływów z tego tytułu o kwotę 115.000 tys. zł;
- zwiększenia planowanych przychodów finansowych o kwotę 134.500 tys. zł z tytułu odsetek od należności związanych z rozłożeniem ceny sprzedaży na raty oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

(dowód: akta kontroli str. 626-812, 1876, 1927-1931)

1.2. Wykonanie przychodów i dochodów oraz wpływów Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa⁴

1.2.1. Wykonanie przychodów i dochodów Agencji Nieruchomości Rolnych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2013 r. przychody Agencji wyniosły 289.504,5 tys. zł i były wyższe o 6,9% (tj. o 18.654,5 tys. zł) od zaplanowanych oraz wyższe o 101,1% (tj. o 145.514,5 tys. zł) od wykonanych w 2012 r. Uzyskanie wyższych przychodów w stosunku do planu finansowego związane było z naliczeniem kary umownej za niedokonanie korekt (usuwanie błędów) w oprogramowaniu przez firmę informatyczną. Wyższe przychody w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. związane były z likwidacją jednostek gospodarczych Zasobu.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 169.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1212 – wejście w życie od dnia 14 października 2013 r.

⁴ Według sprawozdań Rb-40 ANR i ZWRSP z 24 lutego 2014 r.

Środki finansowe pobrane z Zasobu WRSP na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji wyniosły 263.252 tys. zł i były niższe o 598 tys. zł od zapisanych w ustawie budżetowej.

Pozostałe przychody wyniosły 26.252,5 tys. zł i były wyższe o 275% (tj. o 19.252,5 tys. zł) od zaplanowanych. Wynikało to głównie z naliczenia przez Agencję kary umownej za niedokonanie ww. korekt w oprogramowaniu w wysokości 24.053 tys. zł.

Według wstępnych danych, wpływy ANR z tytułu odsetek od środków pieniężnych w 2013 roku wyniosły 2.502,1 tys. zł, natomiast w 2012 roku 5.267,2 tys. zł. Zmniejszenie uzyskanych w roku 2013 odsetek od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach ANR wynikało z niższego stanu środków pieniężnych na tych rachunkach, w porównaniu z 2012 r., w związku z przekazaniem do budżetu państwa w dniu 7 czerwca 2013 r. nadwyżki środków finansowych ANR za 2012 r. w kwocie 120.928,6 tys. zł oraz ze zmniejszenia oprocentowania środków lokowanych zarówno w formie lokat terminowych, jak i lokat overnight.

Dochody Agencji w 2013 r. wyniosły 270.190,5 tys. zł i były niższe od wielkości planowanej (w kwocie 270.850 tys. zł) o 0,2%, tj. o 659,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 489-504, 1338-1341, 1876-1884, 1927-1931)

1.2.2. Wykonanie przychodów i wpływów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2013 r. przychody ogółem Zasobu WRSP wyniosły 4.366.812,6 tys. zł⁵ i były wyższe o 13,7% (tj. o 526.412,6 tys. zł) od wielkości planowanej oraz wyższe od wykonanych w 2012 r. o 11% (tj. o 422.773,6 tys. zł).

Przychody ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP wyniosły łącznie 3.506.405,4 tys. zł i były wyższe o 14,5% (tj. o 444.005,4 tys. zł) od zaplanowanych w wysokości 3.062.400 tys. zł.

Przychody z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP wyniosły 477.860,3 tys. zł i były niższe o 11,5% (tj. o 62.139,7 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem niezrealizowania przychodów z tego tytułu były niższe od zakładanych przychody z dzierżawy mienia Zasobu, wynikające z niższej niż założono ceny pszenicy stanowiącej podstawę ustalania należności za dzierżawę mienia Zasobu w drugim półroczu 2013 r.⁶ oraz zmniejszenia o 17 tys. ha powierzchni gruntów oddanych w dzierżawę⁷, co było spowodowane m.in. zwiększoną sprzedażą nieruchomości gruntowych w 2013 r.

Inne przychody z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP⁸ wyniosły 77.395,5 zł i były wyższe o 17,3% (tj. o 11.395,5 tys. zł) od wielkości planowanej. Wyższe niż planowane przychody wynikały z większych kwot rozwiązanych odpisów aktualizujących należności oraz przychodów z tytułu przypadków wadliwych.

Przychody finansowe (w tym z tytułu odsetek) wyniosły łącznie 305.151,4 tys. zł i były wyższe o 77,4% (tj. o 133.151,4 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem

⁵ Różnice w stosunku do kwot podanych w sprawozdaniu Rb-40 wynikają z zaokrąglenia.

⁶ W założeniach do budowy planu finansowego na 2013 r. Agencja przyjęła, że ogłaszana przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie art. 39a ust. 7 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r., poz. 1187 ze zm.) średnia krajowa cena skupu pszenicy w 2013 r. wyniesie 88 zł za decytonę, natomiast w drugim półroczu 2013 r. wyniosła 71,22 zł za decytonę.

⁷ Planowano wydzierżawienie 1.200 tys. ha, podczas gdy na koniec grudnia 2013 r. powierzchnia wydzierżawionych gruntów wyniosła 1.183 tys. ha.

⁸ Między innymi: rozwiązane odpisy aktualizujące należności główne od dłużników, wadła przepadające na rzecz Zasobu, zwrot kosztów sądowych.

wzrostu tych przychodów były przede wszystkim wyższe o 59,9% (tj. o 82.085,7 tys. zł) przychody z tytułu oprocentowania oraz odsetek za zwłokę od należności z tytułu sprzedaży i dzierżawy mienia oraz z tytułu uzyskanych odsetek od środków na rachunkach bieżących i lokatach terminowych. Przyczyną wzrostu pozostałych przychodów finansowych w stosunku do założeń planowych było przeszacowanie należności ze sprzedaży mienia Zasobu do aktualnej wartości wyrażonej w jednostkach naturalnych, wynikających ze wzrostu cen pszenicy w I półroczu 2013 r. w porównaniu z II półroczem 2012 r. Przeszacowanie należności wyniosło 67.274 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 489-504, 1891-1909, 1927-1931)

Wpływy z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP w 2013 r. wyniosły 2.488.489,1 tys. zł i były wyższe o 13,3% (tj. o 291.728,1 tys. zł) od wielkości planowanej.

Wpływy ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP wyniosły 1.898.664,4 tys. zł i były wyższe od planowanych o 11,7% (tj. o 198.403,4 tys. zł). Powodem było zwiększenie o 16,3% wielkości zaplanowanej sprzedaży gruntów z 127 tys. ha do 147,7 tys. ha.

Wpływy z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu były wyższe o 14,3% (tj. o 66.209,5 tys. zł) od wielkości planowanej i wyniosły 527.709,5 tys. zł. Było to spowodowane przede wszystkim przeszacowaniem czynszu dzierżawnego ze względu na wzrost (ogłoszonych przez GUS) cen pszenicy przyjmowanych do obliczenia wpływów z tego tytułu⁹.

Według wstępnych danych, wpływy ZWRSP z tytułu odsetek od środków pieniężnych w 2013 roku wynosiły 19.174,8 tys. zł, natomiast w 2012 roku 29.215,3 tys. zł. Z wyjaśnień wynika, że niższe wpływy z tego tytułu w porównaniu z rokiem 2012 wynikały ze znacznego obniżenia oprocentowania środków lokowanych w formie lokat terminowych oraz depozytów overnight.

Inne wpływy z działalności związane z gospodarowaniem i rozporządzaniem mieniem Zasobu WRSP (w tym odsetki od środków na rachunkach bankowych) wyniosły 62.115,2 tys. zł i były wyższe o 77,5% (tj. o 27.115,2 tys. zł) od zaplanowanych. Przekroczenie tych wpływów było spowodowane wyższymi od zakładanych wpływami z tytułu odszkodowań oraz przypadłych wadiów. Wyższe były również wpływy z tytułu odsetek ustawowych, w związku z niedotrzymaniem terminów spłat przez dzierżawców i najemców mienia. Ponadto wyższe od zakładanych o 12,8% (o 2.174,6 tys. zł) były wpływy z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych i lokat terminowych.

(dowód: akta kontroli str. 492-493, 1338-1341, 1916, 1927-1932)

1.3. Należności Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Stan należności netto ogółem Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2013 r., według sprawozdań Rb-35, wyniósł 5.461.791,6 tys. zł i był wyższy o 34,5% (tj. o 1.400.859,2 tys. zł) od stanu należności na początek roku¹⁰. Należności netto Zasobu WRSP stanowiły 99,97% należności ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 452-453)

⁹ Wzrost cen pszenicy wyniósł: za II półrocze 2012 roku z 75 zł do 92,49 zł, za I półrocze 2013 roku z 75 zł do 97,81 zł, natomiast planowane ceny na II półrocze 2013 r. wzrosły z 75 do 88 zł.

¹⁰ Odpisy aktualizujące należności ogółem Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2013 r. wyniosły 1.611.886,9 tys. zł i były wyższe o 6,8% (tj. o 102.589,3 tys. zł) od stanu należności na początek roku.

Należności bieżące z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży, których termin płatności przypadał na rok 2013 wyniosły 2.287.165 tys. zł. Na podstawie art. 700 k.c. obniżono płatności z tytułu czynszu dzierżawnego o kwotę 727 tys. zł, co stanowiło 0,03% należności ogółem. Dzierżawcy i nabywcy nieruchomości zobowiązani byli do uregulowania należności w kwocie 2.286.438 tys. zł, z tego w terminie spłacono kwotę 2.216.405 tys. zł (96,94%). Odroczone została płatność należności w kwocie 20.896 tys. zł (0,91%), rozłożono do spłaty w ratach należności na kwotę 943 tys. zł (0,04%) oraz umorzono 2.077 tys. zł (0,09%). Ogółem kontrahenci Agencji nie uregulowali w terminie 46.117 tys. zł, co stanowiło 2,02% wymagalnych bieżących należności. W porównaniu do 2012 r., w którym nieuregulowane należności wyniosły 41.120 tys. zł, w 2013 r. należności te wzrosły o 12,1%.

W 2013 r. wskaźnik spłacalności należności bieżących – z tytułu czynszu dzierżawnego, sprzedaży nieruchomości oraz ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego – wyniósł ogółem 96,9 2% i w porównaniu z 2012 r. był niższy o 0,3 punktu procentowego.

(dowód: akta kontroli str. 616-625)

Należności zaległe – dotyczące umów obowiązujących, rozwiązanych oraz wypowiedzianych – których termin płatności przypadał w okresach poprzednich wyniosły 1.170.610 tys. zł, z tego na podstawie art. 700 k.c. obniżono należności z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie 228 tys. zł (0,02%).

Należności zaległe z tytułu dzierżawy i sprzedaży wyniosły 1.170.382 tys. zł. W okresie sprawozdawczym spłacono – 91.257 tys. zł (7,8%), odroczone spłatę – 447 tys. zł (0,04%), rozłożono na raty – 3.542 tys. zł (0,3%). W stosunku do 2.743 tys. zł należności nieściągalnych (0,23% zaległości) podjęto decyzję o umorzeniu. Ogółem dłużnicy Agencji nie uregulowali zaległych należności w kwocie 1.072.393 tys. zł, co stanowiło 91,63% zaległości z okresów poprzednich.

Według wyjaśnień Dyrektora Zespołu Finansowego, „(...) Główną przyczyną niskiej skuteczności spłacalności należności zaległych jest proces „starzenia się” należności, czego skutkiem jest znaczny przyrost odsetek ustawowych. Znaczna część należności Agencji jest dochodzona przed sądami, w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez komorników oraz spłacana przez likwidatorów i syndyków masy upadłości. Skuteczność tych działań jest jednak mniejsza niż przyrost należności związany z naliczaniem odsetek za zwłokę.”

Wskaźnik windykacji należności zaległych w 2013 r. – z tytułu czynszu dzierżawnego, sprzedaży nieruchomości oraz ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego – wyniósł ogółem 7,8% i w porównaniu do 2012 r. był niższy o 1,68 p.p.

(dowód: akta kontroli str. 616-625, 1128-1134)

Agencja Nieruchomości Rolnych podejmowała działania mające na celu wyegzekwowanie tych należności, m.in. przez wzywianie dłużników do zapłaty, kierowanie spraw do postępowania sądowego i komorniczego.

(dowód: akta kontroli str. 616-625)

W 2013 r. Agencja umorzyła należności Zasobu w wysokości 6.221,3 tys. zł, tj. o 19,1% mniej niż w 2012 r. Z tytułu dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu umorzono 4.820 tys. zł, z tytułu bezumownego użytkowania – 1.372,2 tys. zł, a z tytułu użytkowania wieczystego – 29,1 tys. zł.

W 2013 r. odroczone spłatę należności z tytułu dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu w kwocie 21.332,6 tys. tj. o 2.053,4 tys. zł mniej niż w roku 2012.

W 2013 r. złożono do Prezesa Agencji 5 wniosków o umorzenie nieściągalnych należności w kwotach powyżej 100 tys. zł na łączną kwotę 12.284,2 tys. zł. W stosunku do tych wniosków Prezes Agencji wystąpił do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zgodę na wydanie pełnomocnictwa do umorzenia należności powyżej 100 tys. zł¹¹. Do dnia 31 grudnia 2013 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził zgodę na umorzenie należności wobec 4 podmiotów na kwotę 9.901 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1128-1134)

W wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 29 lipca 2013 r. w sprawie zarządzania należnościami finansowymi w agencjach rolnych wnioskowano o „Wzmocnienie nadzoru nad oddziałami terenowymi Agencji wykonującymi zadania z zakresu windykacji należności”. Realizując ten wniosek Agencja w 2013 r.:

1. Poinformowała oddziały terenowe o konieczności przestrzegania obowiązujących wytycznych i procedur w zakresie dochodzenia należności, stosowania ulg i umorzeń, oraz zabezpieczenia należności w umowach.
2. Wprowadziła kwartalne sprawozdania dotyczące efektywności prowadzonych przez oddziały terenowe postępowań w ramach przymusowej windykacji, pozwalające na ocenę przebiegu tych postępowań oraz ich skuteczność.
3. Wprowadziła obowiązek składania kwartalnych informacji odnośnie dochodzenia przez oddziały terenowe należności od wybranych dłużników, a także monitorowania zobowiązań wynikających z umów sprzedaży nieruchomości, zawartych po zmianie zasad sprzedaży - wprowadzonych ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych innych ustaw - w stosunku do umów, których wartość przekracza 2 mln zł.
4. W I kwartale 2014 r. zaplanowano rozpoczęcie okresowego sprawdzania sposobu realizacji Zarządzenia nr 19/13 Prezesa ANR z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad dochodzenia należności ANR z tytułu rozdysponowania mienia Zasobu WRSP.

(dowód: akta kontroli str. 1381-1383)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie przychodów, dochodów i wpływów Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Koszty i wydatki Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa¹²

2.1. Planowanie kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

W planach finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na 2013 r., określonych w załączniku Nr 12 do ustawy budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r., znowelizowanej ustawą z dnia 27 września 2013 r., zaplanowano koszty ogółem w wysokości odpowiednio: 263.850 tys. zł i 2.263.250 tys. zł. Wydatki Agencji zaplanowano w kwocie 339.573 tys. zł, a wydatki Zasobu w kwocie 2.234.236 tys. zł.

¹¹ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Agencji Nieruchomości Rolnych oraz trybu postępowania w tych sprawach (Dz. U. Nr 210, poz. 1619 ze zm.)

¹² Według sprawozdań Rb-40 ANR i ZWRSP z 24 lutego 2014 r.

W wyniku zmian ustawy budżetowej, w planie finansowym Agencji dokonano zwiększenia wydatków do kwoty 382.897 tys. zł, tj. o 43.306 tys. zł (o 12,7%).

W planie finansowym Zasobu WRSP – po uwzględnieniu wniosków Prezesa Agencji - zostały zwiększone koszty o 96.200 tys. zł do wysokości 2.359.450 tys. zł. Wydatki Zasobu zwiększono o 291.457 tys. zł do kwoty 2.525.693 tys. zł.

Zmiany dokonane w planie Zasobu dotyczyły w szczególności uwzględnienia kosztów zmian organizacyjnych spowodowanych zniesieniem z dniem 31 grudnia 2012 r. jednostek gospodarczych Zasobu, tj. zwiększenia kosztów materiałów i energii o 3.000 tys. zł, wydatków na utrzymanie zasobów mieszkaniowych o 200 tys. zł, pozostałych wydatków o 15.500 tys. zł.

Dokonane zmiany w planie Zasobu spowodowały zwiększenie w 2013 r. zaliczkowych wpłat do budżetu państwa o 98.000 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 626-812, 1876, 1927-1931)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W planie finansowym Zasobu WRSP nie trafnie zaplanowano niektóre pozycje wydatków. Na utrzymanie zasobów mieszkaniowych zaplanowano 1.300 tys. zł, z których wydatkowano 524,8 tys. zł (40,4%), natomiast z zaplanowanych 71.000 tys. zł na inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu wydatkowano 36.980,5 tys. zł, tj. 52,1% kwoty zawartej w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2013 r. Pomimo zwiększenia środków na utrzymanie mienia niezagospodarowanego z 58.000 tys. zł do 73.000 tys. zł wydatkowano jedynie 50.440,2 tys. zł (69,1%).

Z wyjaśnień wynikało, że niewykonanie planowanych wydatków spowodowane było poniesieniem niższych niż zakładano:

- wydatków z tytułu dopłat do lokali mieszkalnych emerytów i rencistów oraz wydatków dotyczących zobowiązań nieuregulowanych wobec wspólnot mieszkaniowych i innych zarządców;
- wydatków związanymi ze zwrotem nakładów dzierżawcom, długotrwałą procedurą związaną z udzielaniem zamówień publicznych oraz w związku z opóźnieniami w realizacji niektórych inwestycji np. budowy lokali mieszkalnych w Szklarach Górnych i oczyszczalni ścieków w miejscowości Trękusiek;
- wydatków z tytułu podatku rolnego, podatku od nieruchomości, zabezpieczenia i dozoru mienia oraz dostawy energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby utrzymania mienia niezagospodarowanego.

(dowód: akta kontroli str. 1891-1911, 1926-1931)

2.2. Wykonanie kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

2.2.1. Wykonanie kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych

Opis stanu
faktycznego

Koszty Agencji ogółem wyniosły 265.269,3 tys. zł i były wyższe od planowanych o 1.419,3 tys. zł (o 0,5%). W porównaniu z 2012 r. koszty poniesione przez ANR w 2013 r. były wyższe o 76,1% (tj. o 114.608,3 tys. zł). Wyższe koszty Agencji w 2013 r. w porównaniu do roku 2012 związane były z likwidacją jednostek gospodarczych Zasobu.

Przekroczenie w 2013 r. planowanych kosztów wynikało z wyższych o 21.432,5 tys. zł (tj. o 121,1%) pozostałych kosztów funkcjonowania Agencji, w tym związanych z dokonaniem odpisu aktualizującego należności dotyczącej kary umownej za niedokonanie korekt (usuwanie błędów) w oprogramowaniu przez firmę informatyczną.

Pozostałe pozycje kosztów Agencji były niższe od planowanych, w tym m.in. koszty wynagrodzeń o 0,4%, koszty amortyzacji¹³ o 45%. Koszty te wyniosły odpowiednio 160.393,2¹⁴ i 4.948,6 tys. zł.

Niższe od planowanych były także koszty:

- materiałów i energii – wynoszące 10.535,1 tys. zł (o 25,3%),
- remontów – wynoszące 3.010,5 tys. zł (o 31,6%),
- pozostałych usług – wynoszące 20.144,1 tys. zł (o 28,1%),
- ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy – wynoszące 27.105,3 tys. zł, (o 8,4%). Składki na ubezpieczenia społeczne wyniosły 24.388,5 tys. zł i były niższe od wielkości planowanych o 5,8% (tj. o 1.511,5 tys. zł). Składki na Fundusz Pracy wyniosły 2.716,8 tys. zł i były niższe od wielkości planowanych o 26,6% (tj. o 983,2 tys. zł). Niższe koszty składek na Fundusz Pracy wynikały przede wszystkim z osiągnięcia przez część pracowników wieku, po przekroczeniu którego pracodawca zaprzestaje odprowadzania tych składek.

Niższe niż planowane wykonanie kosztów materiałów i energii było spowodowane m.in.: niższymi od zakładanych kosztami zużycia energii, paliwa oraz mniejszym zużyciem materiałów biurowych i eksploatacyjnych. W pozycji pozostałych usług obcych niewykonanie założeń planowych spowodowane było niższymi niż przewidywano kosztami poniesionymi na usługi informatyczne, usługi pocztowe i łączności oraz niższymi kosztami najmu pomieszczeń biurowych. Uzyskano także niższe od zakładanych koszty remontów, co spowodowane było m.in. oszczędnościami przy remoncie budynku łódzkiej Filii OT w Warszawie uzyskanymi w wyniku ograniczenia zakresu planowanych prac oraz wykonania niektórych prac we własnym zakresie, niższymi od planowanych kosztami remontów pomieszczeń biurowych i samochodów w OT ANR w Gorzowie Wlkp. oraz przesunięciem na 2014 r. terminu remontu budynku w OT ANR w Opolu.

Wydatki majątkowe wyniosły 6.931,1 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 2,4% (tj. o 168,9 tys. zł), co wynikało z uzyskanych oszczędności.

Największy udział w kosztach ogółem ANR miały wynagrodzenia, tj. 60,5% (w 2012 r. 64,4%). Pozostałe koszty funkcjonowania (w tym odpis aktualizujący należności) stanowiły 14,8% kosztów ogółem. Koszty ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy stanowiły 10,2% kosztów ogółem, a usługi obce 7,6% kosztów ogółem.

W 2013 r. Agencja osiągnęła dodatni wynik finansowy (brutto) w wysokości 24.235,2 tys. zł, wobec planowanego w kwocie 7.000 tys. zł. Spowodowane to było naliczeniem kary umownej za niedokonanie korekt w oprogramowaniu przez firmę informatyczną.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, Agencja Nieruchomości Rolnych, jako agencja wykonawcza, jest obowiązana do odprowadzenia nadwyżki środków finansowych ustaloną na koniec roku, pozostającą po uregulowaniu zobowiązań podatkowych. Według danych przedstawionych w sprawozdaniu Rb-40 Agencja za 2013 r. uzyskała nadwyżkę w wysokości 26.367,3 tys. zł¹⁵, wobec planowanej w wysokości 0 zł.

¹³ Niższe koszty amortyzacji wynikały przede wszystkim z niższej wartości majątku podlegającego amortyzacji, pomimo wysokiej realizacji w 2013 r. limitu wydatków majątkowych – 96,8%.

¹⁴ W kosztach wynagrodzeń wynagrodzenia osobowe wyniosły 155.767,7 tys. zł (o 0,3% niższe od planowanych), a wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 4.625,5 tys. zł (o 2,6% niższe od planowanych).

¹⁵ Nadwyżka została ustalona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 października 2012 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki środków finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1156) i zostanie przekazana do budżetu państwa w 2014 r.

Wydatki ANR w 2013 r. wyniosły 361.532,1 tys. zł i były niższe od zaplanowanych (w wysokości 382.879 tys. zł) o 5,6%, tj. o 21.346,9 tys. zł. Wydatki na funkcjonowanie Agencji stanowiły 91,7% wielkości planowanej.

(dowód: akta kontroli str. 1785-1889, 1927-1931)

Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutu Agencji Nieruchomości Rolnych¹⁶, w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. właściwi dyrektorzy oddziałów terenowych ANR zobowiązani byli do zniesienia jednostek gospodarczych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa utworzonych na podstawie dotychczasowych przepisów.

Z powodu likwidacji tych jednostek, większość pracowników została zatrudniona w Agencji Nieruchomości Rolnych w związku z tym nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty z 1.039 osób w 2012 roku do 1.855 osób w 2013 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na etat wyniosło w 2013 r. 6.998 zł i było niższe o 9,5% w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w 2012 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osób kierujących ANR w 2013 r. było zgodne z uregulowaniami zawartymi w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 1390-1392)

2.2.2. Wykonanie kosztów i wydatków Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Koszty ogółem Zasobu WRSP wyniosły 2.954.565,1 tys. zł i były wyższe o 25,2% (tj. o 595.115,1 tys. zł) od zaplanowanych, w związku z wyższymi kosztami przekazów zewnętrznych (do budżetu państwa) oraz kosztami gospodarowania mieniem Zasobu.

Przekazy zewnętrzne wyniosły 1.956.847,8 tys. zł i były wyższe o 29,5% (tj. o 446.247,8 tys. zł) od planowanych. Zasadniczym tego powodem była wyższa o 32,9% (tj. o 447.182,60 tys. zł) od planowanej kwota nadwyżki wpływów nad wydatkami, która podlega przekazaniu do budżetu państwa. Na wysokość nadwyżki miały głównie wpływ niższe o 37,4% wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu. W 2013 r. koszt z tego tytułu wyniósł 1.806.682,6 tys. zł.

Z kwoty przekazów zewnętrznych, 150.165,2 tys. zł stanowiła kwota rocznego zobowiązania wobec Funduszu Rekompensacyjnego za 2013 r. i była o 0,6% (tj. o 934,8 tys. zł) niższa, niż przyjęta w planie.

Przekazy środków na koszty funkcjonowania Agencji wyniosły 263.252 tys. zł i stanowiły 99,8% założeń planowych.

Koszty gospodarowania mieniem Zasobu WRSP wyniosły 734.465,3 tys. zł i były wyższe o 25,5% (tj. o 149.465,3 tys. zł) od zaplanowanych. Spowodowane to było uzyskaniem wyższych o 286.430,2 tys. zł niż planowane kosztów finansowych, w związku z naliczeniem przeszacowania należności ze sprzedaży mienia Zasobu wyrażonych w mierniku naturalnym oraz odpisów aktualizujących wartość naliczonych odsetek i oprocentowania od pozostałych należności.

Koszt amortyzacji mienia Zasobu WRSP wyniósł 76.293,9 tys. zł i był niższy o 15,2% (tj. o 13.706,1 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem zmniejszenia kosztów amortyzacji było większe od zakładanego rozdysponowanie nieruchomości zabudowanych, przez co zmniejszyła się wartość majątku Zasobu podlegająca amortyzacji.

¹⁶ Dz. U. Nr 262, poz. 1567.

¹⁷ Dz. U. z 2013, poz. 254 ze zm.

Na materiały i energię zostały poniesione koszty w wysokości 6.356,3 tys. zł. Były one niższe o 51,1% (tj. o 6.643,7 tys. zł) od zaplanowanych, co było spowodowane niższymi niż przewidywano kosztami zakupów materiałów na cele remontowe oraz niższymi kosztami energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby utrzymania mienia niezagospodarowanego.

Koszty usług obcych wyniosły 67.370,6 tys. zł i były niższe o 50,1% (tj. o 67.629,4 tys. zł) od planowanych. Wynikało to z niższych niż przewidywane kosztów ponoszonych w związku z wycenami majątkowymi oraz zakupem usług geodezyjnych, wykonaniem rozbiórek budynków i budowli oraz usługami związanymi z dozorem mienia i gospodarowaniem zasobem mieszkaniowym oraz infrastrukturą techniczną.

W 2013 r. w związku ze zniesieniem z dniem 31 grudnia 2012 r. jednostek gospodarczych Zasobu Agencja nie poniosła kosztów z tytułu wynagrodzeń i pochodnych.

Koszt bezzwrotnej pomocy finansowej dla jednostek sektora finansów publicznych wyniósł 27.026,6 tys. zł i był niższy o 22,8% (tj. o 7.973,4 tys. zł) od wielkości planowanej. Koszt bezzwrotnej pomocy finansowej dla pozostałych jednostek spoza sektora finansów publicznych wyniósł 3.493,8 tys. zł i był niższy o 30,1% (tj. o 1.506,2 tys. zł) od kwoty zaplanowanej. Koszty te wynikały z umów zawartych z gminami i spółdzielniami mieszkaniowymi o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej. Powodem mniejszej niż zakładano realizacji planu były terminy wydatkowania środków, które następowały po realizacji przez gminy i spółdzielnie mieszkaniowe kolejnych etapów inwestycji i przedłożenia dokumentów (faktur) przez beneficjentów. Opóźnienia w realizacji prac beneficjentów wynikały z długotrwałych procedur związanych z wylaniem przez gminy wykonawców w trybie zamówień publicznych lub brakiem środków własnych na realizację planowanych inwestycji.

Pozostałe koszty rodzajowe wyniosły 5.665,3 tys. zł i były niższe o 62,2% (tj. o 9.334,7 tys. zł) od zaplanowanych. Wynikało to m.in. z niższych niż zakładano kosztów ubezpieczeń majątkowych, opłat na rzecz spółek wodnych, kosztów utrzymania zasobów mieszkaniowych.

Pozostałe koszty operacyjne (w tym koszty z tytułu odpisów aktualizujących przeterminowane należności główne) wyniosły 93.120,4 tys. zł i były niższe o 15,3% (tj. o 16.879,6 tys. zł) od kosztów planowanych. Niższe od planowanego wykonanie tej pozycji kosztów wynikało przede wszystkim z niższych od zakładanych odpisów aktualizujących należności.

Koszty podatków i opłat wyniosły 51.708,2 tys. zł i były niższe o 20,4% (tj. o 13.291,8 tys. zł) od zaplanowanych. Niższe wykonanie tej pozycji planu było spowodowane niższym niż zakładano kosztem opłat sądowych i planistycznych. Poniesiono również niższe koszty z tytułu podatku rolnego i podatku od nieruchomości.

Koszty finansowe wyniosły 403.430,2 tys. zł i były wyższe o 244,8% (tj. o 286.430,2 tys. zł) od zaplanowanych. Było to spowodowane naliczeniem przeszacowania należności ze sprzedaży mienia Zasobu wyrażonych w mierniku naturalnym oraz odpisów aktualizujących wartość naliczonych odsetek i oprocentowania od pozostałych należności.

Wynik finansowy, ustalony w planie Zasobu WRSP po zmianie ustawy budżetowej z 27 września 2013 r. w wysokości 1.480.950 tys. zł, został osiągnięty w kwocie 1.412.247,5 tys. zł, tj. o 4,6% niższej niż zaplanowano. Było to spowodowane przede wszystkim niższymi przychodami o 62.139,7 tys. zł z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu w stosunku do założeń planowych oraz wyższymi kosztami gospodarowania mieniem Zasobu o 149.465,3 tys. zł w stosunku do planu wynikającego z ustawy o zmianie ustawy budżetowej z 27 września 2013 r.

W 2013 r. Agencja nie udzielała nowych gwarancji i poręczeń. Plan na 2013 r. zakładał limit gwarancji i poręczeń kredytowych w wysokości 10.000 tys. zł.

Wydatki majątkowe (poniesione na zakup gruntów w ramach pierwokupu i wykupu) wyniosły 12.195,9 tys. zł i były niższe o 39% od założeń planowych ustawy budżetowej z dnia 25 stycznia 2013 r. i niższe o 59,3% (o 17.804,1 tys. zł) od planu w ustawie zmieniającej ustawę budżetową z dnia 27 września 2013 r. (plan 30.000 tys. zł). Niższe niż zakładano wykonanie tej pozycji planu wynikało z charakteru przeważającej części nieruchomości w obrocie monitorowanym przez Agencję w 2013 roku, tj. małych obszarowo, co powodowało, że nie nadawały się one na powiększanie gospodarstw rodzinnych i w związku z tym nie znajdowały nabywców.

(dowód: akta kontroli str. 490-494, 1891-1909, 1917-1923)

Wydatki Zasobu WRSP ogółem wyniosły 2.372.692,7 tys. zł i były niższe o 6,1% (tj. o 153.000,3 tys. zł) od wielkości planowanej.

Wydatki z tytułu przekazów zewnętrznych wyniosły 1.854.042,5 tys. zł i były niższe o 0,5 tys. zł od wielkości planowanej.

W 2013 r. wpłaty ANR do budżetu państwa wyniosły 1.730.231,6 tys. zł i były niższe o 0,4 tys. zł od planowanych, w tym:

- wpłata za rok poprzedni (tj. 2012) wyniosła 378.931,6 tys. zł i stanowiła różnicę między wysokością zobowiązania wobec budżetu ustaloną za 2012 r. w wysokości 1.841.781,6 tys. zł, a kwotą odprowadzonych za ten rok w formie zaliczek - 1.462.850 tys. zł. Dokonana wpłata była zgodna z wielkością zapisaną w ustawie o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 z dnia 27 września 2013 r.,
- zaliczki za rok 2013 przekazano w kwocie 1.351.300 tys. zł zgodnie z harmonogramem załączonym do planu finansowego Zasobu WRSP.

Agencja Nieruchomości Rolnych – zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁸ – odprowadziła do Funduszu Rekompensacyjnego kwotę 123.810,9 tys. zł, 100% wielkości planowanych.

Pobrane z Zasobu WRSP środki przekazywane na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji wyniosły 263.442 tys. zł i stanowiły 99,8% wielkości planowanej (w wysokości 263.850 tys. zł).

Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu WRSP wyniosły łącznie 255.208,2 tys. zł i były niższe o 37,4% (tj. o 152.591,8 tys. zł) od wydatków planowanych.

Niższe od zaplanowanych były wszystkie pozycje wydatków dotyczące gospodarowania mieniem Zasobu.

W wyższym stopniu nie zrealizowano zaplanowanych wydatków na inwestycje i remonty (w 52,6%) oraz wydatków na utrzymanie zasobów mieszkaniowych (59,6%).

Wydatki na inwestycje i remonty wyniosły 47.851 tys. zł i były niższe o 53.149 tys. zł od ujętych w planie. W ramach tej kwoty wydatki na inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu wyniosły 36.980,5 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 34.019,5 tys. zł (tj. o 47,9%). Było to spowodowane głównie niższymi od zakładanych wydatkami związanymi ze zwrotem nakładów dotychczasowym dzierżawcom oraz niezrealizowaniem niektórych inwestycji dotyczących mienia Zasobu.

¹⁸ Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1418 ze zm.

Wydatki na utrzymanie zasobów mieszkaniowych - z tytułu dopłat do lokali mieszkalnych emerytów i rencistów oraz wydatki dotyczące zapłaty zobowiązań nieuregulowanych wobec wspólnot mieszkaniowych i innych zarządców - wyniosły 524,8 tys. zł i były niższe o 775,2 tys. zł od wielkości planowanej.

Wydatki na utrzymanie mienia niezagospodarowanego wyniosły 50.440,2 tys. zł i były niższe o 30,9% (tj. o 22.559,8 tys. zł) od wielkości planowanej. Było to spowodowane niższymi od przewidywanych wydatkami na zabezpieczenie i dozór mienia Zasobu WRSP, dostawę energii elektrycznej i ciepłej oraz niższymi wydatkami z tytułu podatku rolnego i podatku od nieruchomości.

Wydatki związane z rozdysponowaniem mienia Zasobu WRSP¹⁹ wyniosły 37.717,3 tys. zł i były niższe o 48% (tj. o 34.782,7 tys. zł) od wielkości planowanej. Wpłynęły na to przede wszystkim niższe od zakładanych wydatki dotyczące wycen majątkowych, usług geodezyjnych, regulacji stanów prawnych gruntów oraz publikacji ogłoszeń.

Niższe o 7.923 tys. zł (19,8%) od zaplanowanych były także wydatki na bezzwrotną pomoc finansową i wyniosły 32.077 tys. zł. Niezrealizowanie tych wydatków wynikało m.in. z opóźnień w wyłanianiu przez gminy wykonawców w trybie zamówień publicznych lub brakiem środków własnych na realizację planowanych inwestycji.

Pozostałe wydatki²⁰ wyniosły 86.598 tys. zł i były niższe o 27,8% (tj. o 33.402 tys. zł) od wydatków ujętych w planie finansowym. Było to spowodowane przede wszystkim wprowadzeniem z dniem 1 kwietnia 2013 r. nowej definicji terenów budowlanych dla celów podatku VAT na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw²¹. W wyniku tej zmiany kwalifikacja terenów pod zabudowę dokonywana była z zastosowaniem zwolnienia z VAT.

W planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na 2013 r. limit pożyczek ustalony został w wysokości 5.000 tys. zł. W 2013 r. nie udzielono żadnych pożyczek, natomiast kwota spłaty pożyczek w 2013 r. wyniosła 12 tys. zł i stanowiła 0,2% wielkości planowanej. Według wyjaśnień Dyrektora Zespołu Finansowego wynikało to z przedłużenia terminu spłaty pożyczki do 31 grudnia 2014 r., na podstawie aneksu z dnia 28 czerwca 2013 r.

Stan środków na koniec 2013 r. wyniósł 548.940,2 tys. zł i był o 449.741,2 tys. zł (tj. niemal pięciokrotnie) wyższy od planowanego. Wysoki stan środków pieniężnych na koniec 2013 r. wynikał głównie z wykonania wyższych o 291.728,1 tys. zł od zakładanych wpływów z zagospodarowania mienia Zasobu i niższych o 153.001 tys. zł wydatków ogółem Zasobu WRSP.

(dowód: akta kontroli str. 492-494, 1891-1931)

W 2013 r. Agencja uregulowała zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat, oraz należne odsetki w łącznej wysokości 16.497,56 zł, w tym odsetki w wysokości 11.511 zł zapłacone przez OT ANR w Szczecinie, w związku z naliczonym przez Urząd Gminy w Wałczu podatkiem rolnym za okres od 15 września 2010 r. do 15 listopada 2012 r. W okresie tym podatek rolny był regulowany przez użytkownika nieruchomości rolnej. Zapłata podatku wraz z odsetkami nastąpiła na skutek zakończonych postępowań sądowych w sprawie przedłużenia umowy dzierżawy i wydaniu w grudniu 2013 r. przez Wójta Gminy Wałcz postanowienia o zapłacie podatku.

(dowód: akta kontroli str. 490-496, 860-861)

¹⁹ W pozycji tej wykazywane są wydatki na prace geodezyjne, wyceny majątkowe, opłaty za wypisy i wyrisy, czynności notarialne i prawne, ogłoszenia i artykuły prasowe oraz pozostałe.

²⁰ W tym wpłaty do Urzędu Skarbowego z tytułu podatku VAT i pozostałe wydatki uwzględniające skutki finansowe oraz zobowiązania zniesionych z dniem 31 grudnia 2012 r. jednostek gospodarczych Zasobu.

²¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 35 ze zm.

W 2010 r. OT ANR we Wrocławiu niewłaściwie przygotował dokumentację nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży. W ogłoszeniu o przetargu i w akcie notarialnym nie podano informacji o stanowisku archeologicznym znajdującym się na terenie sprzedanej nieruchomości, stanowiącym zabytek w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, co uniemożliwiało wykorzystanie nieruchomości pod zabudowę. Zgodnie z zarządzeniem Prezesa Agencji²², Oddział przygotowując nieruchomość do sprzedaży powinien rozważyć potrzebę ewentualnego uzyskania stanowiska Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W konsekwencji po zakończonych postępowaniach sądowych w 2013 r. OT ANR we Wrocławiu poniósł wydatki w wysokości 63.609,95 zł z tytułu odszkodowania, odsetek i zwrotu kosztów sądowych. Z wyjaśnień Prezesa Agencji wynikało, że nieruchomość została przygotowana do sprzedaży m.in. na podstawie opinii urbanistycznej z Urzędu Gminy, w której podano, iż istnieje możliwość wydania decyzji o warunkach zabudowy. Dopiero po zakończeniu przetargu, zarządzeniem nr 3/2010 z dnia 18 czerwca 2010 r. Administratora Zasobu WRSP wprowadzono obowiązek występowania, m.in. do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o stanowisko w sprawie sprzedaży nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 988-999, 1005)

2.3. Zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Stan zobowiązań Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2013 r., według sprawozdań Rb-35, wyniósł łącznie 753.381,3 tys. zł i był wyższy o 4,1% (tj. o 29.478,8 tys. zł) w porównaniu ze stanem na początek roku. Zwiększenie zobowiązań na koniec 2013 r. w stosunku do roku stanu na początku roku było spowodowane głównie wzrostem kwoty zobowiązań krótkoterminowych Zasobu WRSP z tytułu podatków, ceł ubezpieczeń i innych świadczeń.

Zobowiązania ANR na koniec 2013 r. wyniosły 68.650,8 tys. zł i były niższe od zobowiązań na początek roku o 56,8% (tj. o 90.252,5 tys. zł). Zobowiązania Zasobu WRSP na koniec 2013 r. wyniosły 684.730,4 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na początek roku o 21,2% (tj. o 119.731,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 492-494, 497-499)

Według wstępnych danych²³, zobowiązania (bez rezerw) ANR na koniec 2013 r. wyniosły 34.220 tys. zł i były niższe od zobowiązań na koniec 2012 r. o 72,8% (tj. o 91.798 tys. zł).

Kwota zobowiązań ANR (bez rezerw) na koniec 2013 r. obejmowała:

- zobowiązania publicznoprawne w kwocie 30.574 tys. zł²⁴, w tym głównie zobowiązania wobec budżetu państwa z tytułu nadwyżki, o której mowa w art. 22 ustawy o finansach publicznych w kwocie 26.318 tys. zł²⁵ oraz zobowiązania z tytułu podatków i opłat, składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, należnych wpłat na rzecz PFRON (w wysokości 4.256 tys. zł),
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 1.985 tys. zł, a także inne zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne w kwocie 1.625 tys. zł.

²² Nr 19/09 z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości Zasobu WRSP.

²³ Zgodnie z Polityką rachunkowości ANR okres rozrachunkowy za miesiąc grudzień powinien zostać zamknięty najpóźniej w ciągu 85 dni po dniu bilansowym, tj. do 26 marca 2014 r.

²⁴ Łącznie ze zobowiązaniami długoterminowymi.

²⁵ W związku z tym, że ANR stała się agencją wykonawczą z dniem 1 stycznia 2012 r., nadwyżka środków finansowych została ustalona po raz pierwszy za rok 2012.

Na koniec 2013 r. Agencja posiadała zobowiązania długoterminowe w kwocie 36 tys. zł. Dotyczyły one nabycia wartości niematerialnych i prawnych z odroczonym terminem płatności.

Według wstępnych danych²⁶, zobowiązania Zasobu WRSP (bez rezerw) na koniec 2013 r. wyniosły 588.052 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2012 r. o 25,4% (tj. o 118.995 tys. zł).

Powyższa kwota obejmowała zobowiązania publicznoprawne w kwocie 503.688 tys. zł²⁷, zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 4.523 tys. zł oraz zaliczki za otrzymane dostawy, inne zobowiązania krótkoterminowe (przede wszystkim wadła i kaucje) oraz fundusze specjalne (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w kwocie 78.269 tys. zł.

Na koniec 2013 r. kwota zobowiązań długoterminowych Zasobu WRSP wyniosła 1.572 tys. zł, na którą złożyły się kaucje wpłacone przez dzierżawców mienia Zasobu, stanowiące zabezpieczenie wykonania długoterminowych umów dzierżawy, zabezpieczenie należytego wykonania umów zawartych na wykonanie usług oraz zobowiązania z tytułu rozliczenia umowy inwestycyjnej zawartej z dzierżawcą.

(dowód: akta kontroli str. 1825)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2013²⁸:

- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb–35),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na rok 2013, planu finansowego agencji wykonawczej (Rb–40),

a także

- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2013 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb–N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb–Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁹ oraz w rozporządzeniu z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁰.

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, przychodów, wydatków i kosztów oraz także należności i zobowiązań w 2013 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno–rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 440–472, 490–496)

²⁶ Zgodnie z Polityką rachunkowości Zasobu WRSP okres rozrachunkowy za miesiąc grudzień powinien zostać zamknięty najpóźniej w ciągu 85 dni po dniu bilansowym, tj. do 26 marca 2014 r.

²⁷ Łącznie ze zobowiązaniami długoterminowymi.

²⁸ Sprawdzaniu podlegały sprawozdania cząstkowe sporządzone przez Biuro Prezesa ANR o oddziały terenowe dla Zasobu WRSP.

²⁹ Dz. U. z 2014 r., poz. 119.

³⁰ Dz. U. Nr 43, poz. 247 ze zm.

Do okresów sprawozdawczych roku 2013 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³¹.

Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) ANR i Zasobu WRSP były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w powyższym rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 1120-1122, 1515)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Agencja Nieruchomości Rolnych posiadała opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³².

W Biurze Prezesa ANR ewidencja finansowo-księgowa prowadzona była w systemie rachunkowości komputerowej.

Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 1969)

W Biurze Prezesa ANR przeprowadzono badanie w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności zapisów księgowych pod względem prawidłowości wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych oraz w sprawozdaniach budżetowych. Próbkę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiącymi podstawę płatności w 2013 r. oraz zapisów księgowych odpowiadających tym dokumentom. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (wg daty operacji gospodarczej) na wybranych kontach księgowych.

Do kontroli wylosowano 76 dowodów (wraz z odpowiadającymi im zapisami księgowymi) o wartości 8.816 tys. zł, stosując statystyczną metodę monetarną (MUS)³³. Ponadto, badaniu poddano 24 dowody oraz zapisy księgowe na kwotę 261.5 tys. zł dobrane w sposób celowy. Łączne wydatki objęte badaniem o wartości 9.077,5 tys. zł stanowiły 5,5% wydatków Agencji w Biurze Prezesa zrealizowanych w 2013 r.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody spełniały wymogi formalne dotyczące bieżącej kontroli finansowej i merytorycznej, a odpowiadające im zapisy księgowe w przypadku 88 dowodów zostały prawidłowo zaewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym.

(dowód: akta kontroli str. 1343-1363)

³¹ Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

³² Dz. U. z 2013 r., poz. 330, ze zm.

³³ MUS (ang. Monetary Unit Sampling) – metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydatki z 12 dowodów księgowych dotyczących świadczonych usług – w łącznej wysokości 8,8 tys. zł – zostały zaksięgowane na niewłaściwych kontach³⁴. W toku kontroli dokonano stosownych korekt zapisów księgowych oraz uwzględniono zmiany w sprawozdawczości rocznej.

W wyniku kontroli skorygowano także niewłaściwie zaksięgowane - na łączną kwotę 289 tys. zł - operacje gospodarcze Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, dotyczące wynagrodzeń osobowych i bezosobowych oraz pochodnych od tych wynagrodzeń zwalnianych pracowników jednostek gospodarczych Zasobu. Dokonane korekty zostały uwzględnione w sprawozdawczości rocznej.

(dowód: akta kontroli str. 1343-1363)

5. Wykonanie zadań

Opis stanu
faktycznego

W 2013 r. Agencja realizowała zadania określone w art. 6 ust.1 pkt 1–7 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa³⁵, dotyczące w szczególności tworzenia oraz poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych, restrukturyzacji, prywatyzacji i zagospodarowania mienia rolnego Skarbu Państwa oraz zadania określone odrębnymi przepisami. Na dzień 1 stycznia 2013 r. w Zasobie WRSP było 1.800.897 ha gruntów³⁶.

Rozdysponowano grunty o powierzchni 167.807 ha, z tego w 2013 r. sprzedano 147.719 ha. Pozostałe grunty (o powierzchni 18.727 ha) zostały m.in. przekazane jednostkom samorządu terytorialnego, Lasom Państwowym, regionalnym zarządom gospodarki wodnej oraz kościelnym osobom prawnym w związku z art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy.

W 2013 r. sprzedaż gruntów stanowiła 116,3% wielkości zaplanowanej do sprzedaży (w ilości 127.000 ha). Powierzchnia gruntów sprzedanych w 2013 r. była o 11,7% większa niż w 2012 r. Przeciętna cena sprzedaży 1 ha gruntów rolnych wyniosła 21.813 zł i była o 13,1% wyższa od uzyskanej w 2012 r.

Na koniec 2013 r., po uwzględnieniu korekt w ewidencji, powierzchnia gruntów pozostających w Zasobie WRSP wyniosła 1.632.092 ha i była o 168.805 ha mniejsza niż na koniec 2012 r., tj. o 9,3%, z tego:

- w dzierżawie było 1.180.534 ha (o 138.573 ha mniej niż na koniec 2012 r., tj. o 10,5%);
- w wieczystym użytkowaniu było 52.185 ha (o 1.195 ha mniej niż na koniec 2012 r., tj. o 2,2%);
- w trwałym zarządzie było 20.224 ha (o 683 ha mniej niż na koniec 2012 r., tj. o 3,2%);
- w innym zagospodarowaniu (w dożywotnim użytkowaniu, w bezumownym użytkowaniu, w użyczeniu) było 14.150 ha (o 743 ha mniej niż na koniec 2012 r., tj. o 4,9%). W 2013 r. w stosunku do roku 2012, nastąpiło obniżenie zagospodarowania gruntów z tytułu bezumownego użytkowania z 12.702 ha do 11.173 ha, tj. o 1 529 ha, tj. 12%.

Do rozdysponowania pozostawało 306.096 ha (o 15.330 ha mniej niż na koniec 2012 r., tj. o 4,8%) z których, według szacunków Agencji, ponad 60% było zaplanowane do zagospodarowania na cele rolnicze.

³⁴ Kwotę 4,6 tys. zł zaksięgowano na koncie 905-3-4400, zamiast na koncie 905-3-4300. Kwotę 4,2 tys. zł zaksięgowano na koncie 905-3-4300, zamiast na koncie 905-9-4520.

³⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 1187 ze zm.

³⁶ W ciągu 2013 r. powierzchnia gruntów przejętych do Zasobu zmniejszyła się o 998 ha, w wyniku: wprowadzenia - do Zintegrowanego Systemu Informatycznego z innych systemów ewidencji - danych związanych ze zmianami geodezyjno-prawnymi, korektami dotyczącymi przejęcia i przejęcia gruntów w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2012 r., poz. 803).

W 2013 r. Agencja sprzedała 556 lokali mieszkalnych (70% z planowanych do sprzedaży 785 mieszkań), tj. o 17 lokali mieszkalnych mniej niż w 2012 r. oraz nieodpłatnie przekazała 547 mieszkań. Średnia cena sprzedanego mieszkania wyniosła 9.307 zł (z uwzględnieniem obniżek przysługujących nabywcom) i była o 1.807 zł wyższa od wielkości planowanej w wysokości 7,5 tys. zł.

W 2013 r. Agencja nie dokonywała sprzedaży nieruchomości Zasobu nabywcom z tytułu realizacji prawa do rekompensaty w zamian za pozostawione nieruchomości poza granicami Rzeczypospolitej³⁷.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw³⁸, Agencja zaproponowała dzierżawcom użytkującym grunty Zasobu wyłączenie 30% dzierżawionej powierzchni. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. wyłączonych zostało 47.954 ha.

W 2013 r. Agencja Nieruchomości Rolnych wykonywała prawa z udziałów w stosunku do 45 spółek wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie wykazu spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej³⁹.

Hodowla roślin prowadzona była w 8 spółkach, hodowla zwierząt w 20 spółkach, a hodowla koni – stadniny i stada ogierów – w 17 spółkach ANR.

Łączny wynik finansowy netto ww. spółek za 2013 r., według danych za IV kwartał 2013 r., osiągnął 89.042,2 tys. zł i był niższy od wyniku osiągniętego w 2012 r. o 1,1%, wynoszącego 90.041,8 tys. zł.

W 2013 r. ANR uzyskała ogółem 5.380 tys. zł dywidendy z tytułu posiadanych udziałów w 20 spółkach (spośród 45 spółek) – w wysokości od 17 tys. zł do 1.104 tys. zł.

W 2013 r., w ramach pełnionego nadzoru nad spółkami strategicznymi w ANR dokonywano analizy sytuacji ekonomicznej oraz przeprowadzono łącznie 23 kontrole, w tym: 16 kontroli planowych, zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem kontroli oraz 7 kontroli doraźnych.

(dowód: akta kontroli str. 310-325)

Agencja sporządziła projekty planów finansowych w układzie zadaniowym dla ANR i ZWRSP na 2013 r. Plany finansowe ANR w układzie zadaniowym zostały zaakceptowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i zamieszczone we wrześniu 2012 r. wraz z miernikami zadań w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2013⁴⁰.

W planach finansowych w układzie zadaniowym przyjęto do realizacji: dla ANR i ZWRSP w ramach funkcji 5. „Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa” – zadanie: 5.1. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, podzadanie: Przekształcenia własnościowe (prywatyzacja), działanie – zbywanie nieruchomości Skarbu Państwa i innych składników majątkowych, celem którego była „sprzedaż, nieodpłatne przekazanie i wydzierżawienie oraz przygotowanie do prywatyzacji mienia ZWRSP”, określonego miernikiem: „udział powierzchni gruntów sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych w danym roku w powierzchni gruntów Zasobu na początku roku (w %)”. Wartość miernika określono w planie na 2013 r. w wysokości – 7,6%.

³⁷ Na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418 ze zm.).

³⁸ Dz. U. Nr 233, poz. 1382.

³⁹ Dz. U. z 2011 r. Nr 161, poz. 974 ze zm.

⁴⁰ Rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2013, 755 – układ zadaniowy, Rada Ministrów, Planowanie w układzie zadaniowym na rok 2013.

Przyporządkowany miernik do zdefiniowanego celu działania Agencji określonego w planach finansowych ANR na 2013 r. był zgodny z zadaniami Agencji określonymi w art. 6 ust. 1 pkt 1–7 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Zaplanowany w 2013 r. „udział powierzchni gruntów sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych w danym roku w powierzchni gruntów Zasobu” w wysokości 7,6%, wykonany został na poziomie 8,9%.

(dowód: akta kontroli str. 435-439)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Audyt i kontrola

Opis stanu
faktycznego

Zespół Kontroli Wewnętrznej przeprowadził w 2013 r. łącznie 45 kontroli, w tym 41 kontroli planowych i 4 kontrole doraźne. Tematy kontroli planowych dotyczyły m.in.: trwałego rozdysponowania pozostających w Zasobie WRSP lokali, przygotowania do sprzedaży nieruchomości nierolnych (inwestycyjnych), nieodpłatnego przekazania nieruchomości jednostkom samorządu terytorialnego, prowadzenia dokumentacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Przeprowadzono również postępowania wyjaśniające w stosunku do 321 skarg i wniosków, które wpłynęły w 2013 r. do ANR, w tym 257 do Biura Prezesa ANR. Z ogólnej liczby skarg i wniosków załatwiono we własnym zakresie 311, tj. 80,1%, a pozostałe przekazano do załatwienia według właściwości.

Zespół Audytu Wewnętrznego zrealizował 5 z 6 zaplanowanych zadań, które dotyczyły: przedłużania umów dzierżawy, zarządzania systemami informatycznymi, zabezpieczenia mienia niezagospodarowanego, funkcjonowania Sekcji Zamiejscowych Gospodarowania Zasobem. Zakończenie realizacji zadania dotyczącego windykacji należności, z uwagi na absencję chorobową audytora, zostało przesunięte na 2014 r. Kierownictwo Agencji podjęło działania w celu realizacji wniosków wynikających z ustaleń poszczególnych zadań audytowych.

(dowód: akta kontroli str. 232-290)

W 2013 r. Agencja zrealizowała wniosek pokontrolny NIK skierowany do Prezesa Agencji w związku z kontrolą wykonania planów finansowych w 2011 r. dotyczący określenie w regulaminie organizacyjnym Biura Prezesa komórki odpowiadającej za planowanie, koordynowanie, realizację i ocenę skuteczności działań promocyjnych Agencji. W regulaminie organizacyjnym Biura Prezesa z dnia 31 grudnia 2013 r. powyższe zadanie zostało określone dla Zespołu Organizacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 1381-1383)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wniosek

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o zwiększenie nadzoru nad działalnością dyrektorów oddziałów terenowych Agencji w zakresie rzetelnego planowania wydatków Zasobu WRSP dotyczących utrzymania zasobów mieszkaniowych, wydatków na inwestycje i remonty mienia Zasobu oraz wydatków na utrzymanie mienia niezagospodarowanego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

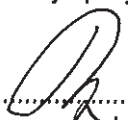
Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

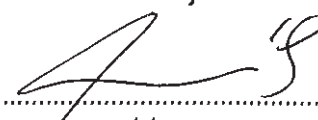
Warszawa, dnia 22 kwietnia 2014 r.

Kontroler
Witold Brzychcy
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Dyrektor
Waldemar Wojnicz

.....
podpis

⁴¹ Dz. U. z 2012 r, poz. 82 ze zm.